

Financiële ontvlechting Buha

voor beeldvormende raad
naam opsteller: E. Bovens
telefoonnummer: 06-38023244
e-mailadres: e.bovens@doetinchem.nl

Te besluiten om:

1. Ervan kennis te nemen dat er een samenwerkingsovereenkomst wordt afgesloten met daarin jaarlijkse budgetafspraken.
2. Geen wensen en bedenkingen uit te spreken tegen de overdracht van bedrijfsmiddelen van gD naar Buha bv.
3. Geen wensen en bedenkingen uit te spreken tegen de overdracht van de voorziening afkoopsummen begraafplaatsen
4. Geen wensen en bedenkingen uit te spreken tegen het verstrekken van een garantie zodat Buha bv tegen aantrekkelijke voorwaarden een geldlening kan aangaan voor de financiering van de activa in de bv.

Context

Organisatievisie gD2020

Op 5 november 2015 hebt u kennis genomen van de visie van de directie op de organisatie gD2020. U hebt toen ook ingestemd met de uitgangspunten die eraan ten grondslag liggen. De gemeente kiest als organisatie-model voor een compacte kernorganisatie en verbonden uitvoeringsorganisaties op afstand. Het doel is om flexibeler in te kunnen spelen op wensen en ontwikkelingen in de samenleving en daarmee de dienstverlening aan bewoners en bedrijven te verbeteren.

Verzelfstandiging afdeling Buha op 1 januari 2017

Als onderdeel van de organisatievisie hebt u op 14 april 2016 besloten geen wensen en bedenkingen uit te spreken bij het principebesluit van het ons college om de afdeling Buha te verzelfstandigen met ingangsdatum 1 januari 2017. Geconstateerd is dat de verzelfstandiging naadloos aansluit bij de uitgangspunten uit de organisatievisie gD2020.

Wij hebben inmiddels de nodige stappen gezet om op 1 januari ook daadwerkelijk operationeel te kunnen zijn.

- Buha bv is opgericht. De oprichtingsakte hebben wij ter informatie bijgevoegd.
- Het huidige afdelingshoofd van Buha is als directeur benoemd. Hij wordt voor de duur van drie jaar gedetacheerd vanuit de gemeente.
- Ons college heeft een voorgenomen besluit genomen over de inrichting van Buha bv. In de inrichting wordt via overeenkomsten de samenwerkingsrelatie tussen de gemeente en Buha bv geregeld. Dit voorgenomen besluit ligt nu voor bij de ondernemingsraad. Ook is een start gemaakt met het sociaal plan. Zodra de uitkomsten bekend zijn, informeren wij u hierover nader.

Financiële ontvlechting

Onderdeel van de ontvlechting tussen de gemeente Doetinchem (gD) en Buha bv betreft de splitsing van financiële middelen. Hiertoe worden enkele overeenkomsten gesloten:

- Samenwerkingsovereenkomst, met jaarlijkse budgetafspraken
- Overeenkomst tot verkoop van activa en passiva
- Overeenkomst van geldlening

Ons college is bevoegd deze overeenkomsten af te sluiten. In artikel 7, vierde lid van de Verordening financieel beleid en beheer gemeente Doetinchem 2006 is echter bepaald dat wij u vooraf informeren en pas een besluit nemen, voorzover dit niet in de begroting is vastgesteld, nadat u in de gelegenheid bent gesteld wensen en bedenkingen naar voren te brengen, indien het betreft aankoop en verkoop van goederen groter dan € 250.000 en het verstrekken van leningen groter dan € 100.000.

Beoogd effect

Voor de samenwerkingsovereenkomst geldt dat de budgetafspraken binnen de kaders van de begroting vallen. Het voorgaande betekent dat wij u met dit raadsvoorstel in staat stellen wensen en bedenkingen naar voren te brengen ten aanzien van de Overeenkomst van geldlening en de Overeenkomst tot koop en verkoop van activa en passiva. Met inachtneming van de door u naar voren gebrachte wensen en bedenkingen nemen wij een definitief besluit.

Argumenten

1.1. De inkoop van de diensten van Buha verloopt budgetneutraal

De gemeenteraad stelt de begroting van de gemeente vast. Dit budgettaire kader is leidend voor de afspraken waarbinnen de gemeente dienstverlening inkoop bij Buha bv. Op basis van de concept-begroting 2017 wordt de omvang van de overeenkomst geraamd op € 21,7 miljoen.

De opdracht valt uiteen in diverse taakvelden. Per taakveld worden, op basis van het beleid van de gemeente, afspraken vastgelegd over het te realiseren kwaliteitsniveau en de prijs die hiervoor in rekening wordt gebracht. In de opdracht wordt rekening gehouden met de taakstellingen die zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting. In de voorbereiding is getoetst door PWC (btw, bpm) en Step in Control (Vpb) of de inkoop fiscale consequenties kent die niet waren voorzien in de businesscase. Geconcludeerd is dat de inkoop niet leidt tot substantieel andere bedragen dan voorzien in de businesscase.

2.1 Roerende bedrijfsmiddelen worden overgedragen tegen boekwaarde om budgettaire effecten te voorkomen

Uitgangspunt is dat bedrijfsmiddelen worden overgedragen naar Buha bv. Dit zijn de middelen die Buha bv nodig heeft om 'het werk' te kunnen doen. Dit betreft o.a. voertuigen, inzamelmiddelen en technische apparatuur. Buha neemt de roerende activa over tegen de boekwaarde. Dit voorkomt dat er een budgettair effect ontstaat bij de gemeente en Buha bv.

2.2 Onroerende goederen worden met een recht van opstal overgedragen op een fiscaal gunstig moment

Bij de overdracht van onroerend goed wordt de grond in erfpacht uitgegeven. Het recht van opstal wordt overgedragen aan de bv. Deze werkwijze hanteert gD vaker bij verbonden partijen. Met de werkwijze behoudt gD invloed, terwijl het economisch eigendom wel wordt overgedragen, zodat de overnemende partij kan investeren in het opstal.

Uit de analyse van PWC en Step in Control blijkt dat de activa kunnen worden overgedragen zonder grote fiscale gevolgen. Uitzondering hierop is de overdracht van de gemeentewerf en het afvalbrennpunt. Beiden zijn ongeveer vier jaar geleden vernieuwd. Hierbij is een groot deel van de btw gecompenseerd. De gemeente moet mogelijk een deel (circa 60%) van de gecompenseerde btw terugbetalen aan de Belastingdienst als beide onroerende goederen nu worden overgedragen. De Belastingdienst hanteert een herzieningstermijn van tien jaar. Na afloop van de herzieningstermijn kunnen de opstallen, tegen een nader te bepalen vergoeding en met de vestiging van een recht van erfpacht, worden overgedragen, zonder nadelige financiële gevolgen.

2.3 Het eigendom van de gemeentelijke infrastructuur blijft bij de gemeente

Het eigendom van de gemeentelijke infrastructuur blijft bij de gemeente. Dit betreft onder andere de wegen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, riolering en het maatschappelijk vastgoed.

3.1 Voorziening afkoopsom begraafplaatsen hangt samen met een taak die wordt gemandateerd aan Buha.

Nabestaanden kopen de onderhoudskosten van graven af voor de duur van circa 20 tot 30 jaar af. De tarieven hiervoor mogen maximaal kostendekkend zijn. Het aantal verkochte graven schommelt per jaar. Om te voorkomen dat het product in enig jaar niet kostendekkend is, is de voorziening afkoopsom begraafplaatsen ingesteld. Buha bv zal de exploitatie van de begraafplaats, binnen de kaders van de overeenkomst met de gemeente, uitvoeren. De bv mag, net als de gemeente, geen winst maken op begraafplaatsen.

Om te voorkomen dat zij in enig jaar de verliezen op begraafplaatsen niet kan compenseren, zijn wij voornemens de voorziening over te dragen naar Buha bv.

4.1 Met een garantstelling kan Buha bv goedkoop lenen en verbetert het solvabiliteitsratio van de gemeente. Bij de financiering is de keus of 1) Buha bv leent bij de gemeente, of dat Buha bv 2) een geldlening aantrekt met behulp van garantstelling door de gemeente of 3) dat Buha bv zelf een lening aantrekt op de markt. In de onderstaande tabel is de afweging weergegeven:

Onderdeel	Lening gD	Garantstelling gD	Lening markt, zonder garantie
Rente	Laag	+ 0,25% - 0,5%	+ 2,0 – 3,0%
Financier beschikbaar	Ja	Ja	Waarschijnlijk niet
Solvabiliteit gD	Blijft gelijk	Verbetert	Verbetert
Flexibiliteit aflossen lening bij vervreemden aandelen.	Aanwezig	Tegen meerprijs	Tegen meerprijs

De Wet fido (financiering decentrale overheden) bepaalt dat gemeenten slechts leningen of garanties mogen verstrekken wanneer dit gebeurt ten behoeve van de uitoefening van de gemeentelijke publiek taak. Buha voldoet hieraan. In het raadsbesluit van 14 april 2016 is aangegeven dat de insteek is om de financieringskosten zo beperkt mogelijk te laten zijn. Tegelijkertijd is er een behoefte om het solvabiliteitsratio te verbeteren. Als Buha bv zelf een lening aangaat, verbetert de solvabiliteitsratio. Door een garantstelling te verlenen vanuit de gemeente, kan Buha tegen lage kosten lenen en verbetert het solvabiliteitsratio. Een garantstelling past bovendien beter bij het uitgangspunt om Buha op afstand te plaatsen dan wanneer de gemeente zelf een lening verstrekt.

4.2 Bij de garantstelling worden aanvullende zekerheden gevraagd

De garantstelling wordt verstrekt binnen het gemeentelijk beleid omtrent het verstrekken garanties en leningen. Hierbij worden aanvullende zekerheden gevraagd. Uitgangspunt bij het verstrekken van de garantstelling is dat de overeen te komen lening de waarde van de activa niet overschrijft. Het aflossingsschema van de op te nemen lening dient gebaseerd te zijn op de waardeverminderingen (= afschrijving van de activa).

Kanttekeningen

De financiële omvang van de budgetovereenkomst, de waarde van de activa en de leningsovereenkomst, zoals die in dit voorstel zijn opgenomen, zijn gebaseerd op de conceptbegroting 2017. Buha bv start operationeel met ingang van 1 januari 2017. Wij hechten aan een zorgvuldige vaststelling van de 'waarden' die worden overgedragen. Dit betekent dat wij de waarden op 1 januari 2017 als uitgangspunt nemen. Wij zullen de accountant aanvullend de opdracht geven om bij de jaarrekening 2016 te toetsen of de uitgangspunten voor de financiële ontvlechting juist zijn toegepast. Daarbij vragen wij specifiek de onderbouwing van de omvang van de voorziening afkoopsom begraafplaatsen te toetsen, alvorens deze over te dragen naar Buha bv.

Financiën

De over te dragen activa naar Buha bv bestaan uit twee onderdelen:

1. Investerings die al zijn afgerond en waarop wordt afgeschreven. De waarde in de conceptbegroting 2017 wordt geraamd € 5.664.000.
2. De waarde van investeringen waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld, maar die nog niet gereed zijn. De waarde hiervan wordt geraamd op € 2.718.000.

De totale waarde van de activa (begroting 2017) wordt geraamd op € 8.382.000. Hiervoor wordt een lening afgesloten. Om rentekosten te beperken, worden beschikbare middelen uit eigen reserves en voorzieningen in minder gebracht in de af te sluiten lening.

In de onderstaande tabellen is de omvang van de activa in het beheer van de openbare ruimte weergegeven en de splitsing tussen gD en Buha bv.

Reeds geactiveerde investeringen

	Boekwaarde 01-01-2017	Rente 2017	Afschrijving 2017
Gemeente			
A. Riolering en watervoorziening	33.904.000	1.441.000	633.000
B. Begraafplaatsen	710.000	19.000	0
C. Wegen	27.630.000	746.000	1.346.000
D. Parkeren	17.829.000	720.000	279.000
E. Wijk en groenbeheer	13.000	0	0
F. Accommodaties	17.299.000	467.000	750.000
G. Grond Havenstraat	275.000	7.000	0
Totaal gemeente	80.073.000	2.927.000	2.257.000
Buha			
A. Begraafplaatsen	256.000	7.000	41.000
B. Parkeren	892.000	24.000	145.000
C. Afval, grondstoffenbeheer	1.341.000	36.000	166.000
D. Tractie	3.175.000	86.000	572.000
E. Loods	0	0	0
Totaal Buha	5.664.000	153.000	924.000
Op termijn over te dragen			
A. Afvalbrennpunt	1.051.000	28.000	63.000
B. Kantoor Havenstraat	3.317.000	90.000	101.000
Totaal op termijn	4.368.000	118.000	164.000
Eindtotaal	90.105.000	3.197.000	3.345.000

Openstaande kredieten

	Lopende kredieten 2016	Kredieten 2017	Totaal
Gemeente			
A. Wegen	€ 859.000	€ 1.442.000	€ 2.301.000
B. Riolering en watervoorziening	€ 4.469.000	€ 2.491.000	€ 6.960.000
C. Accommodaties	€ 3.103.000	€ -	€ 3.103.000
Totaal	€ 8.431.000	€ 3.933.000	€ 12.364.000
Buha			
A. Afval, grondstofbeheer	€ 600.000	€ 200.000	€ 800.000
B. Begraven	€ 450.000	€ -	€ 450.000
C. Parkeren	€ 83.000	€ -	€ 83.000
D. Tractie	€ 1.072.000	€ 313.000	€ 1.385.000
Totaal	€ 2.205.000	€ 513.000	€ 2.718.000
Eindtotaal	€ 10.636.000	€ 4.446.000	€ 15.082.000

Vervolg

Met inachtneming van uw wensen en bedingen en na toetsing door de accountant zetten wij de volgende stappen:

1. afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst, met daarin budgetafspraken voor 2017;
2. afsluiten van een overeenkomst tot verkoop van activa en overdracht van passiva;
3. verstrekken van een garantstelling voor het aangaan van een geldlening.

Met de ondernemingsraad en vakbonden loopt een traject over de inrichting van Buha bv en het sociaal plan. Wij informeren u over beide trajecten zodra de resultaten bekend zijn.

Bijlagen

1. Oprichtingsakte Buha bv
2. Samenwerkingsovereenkomst

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ing. N. van Waart

dr. J.M.E. Traag